

No izbivalište, odnosno nedostajanje Boga, kako se ono drukčije naziva, po njemu ne označava puki manjak, nego, naprotiv, »prisutnost skrivene punine Bivšega koju bi trebalo ponovno usvojiti«. U tom smislu piše Heidegger u svome pismu jednom mladom studentu da je »skrivena punina Bivšega bila isto što i Božansko« u grčkom svijetu, u proročko-židovskom svijetu i u Isusovu propovijedanju (Vorträge und Aufsätze, str. 182).

Sada je put došao svome kraju. Smrt, skrivaonica Bitka, ugrabila je Martina Heideggera u svoju tajnu skrivene punine. Ali mi smijemo potreseni, a živeti u nadi kazati s Evanđeljem: »Tko traži, taj nalazi, tko kuca, tome se otvara« (Mt 7,7). Tražitelj — tako bi mogao glasiti natpis za cijeli njegov život i njegovu misao.

»Taj nalazi«, to bi mogao biti šifrirani natpis njegove smrti. Ta šifra obasjava iz svoje tajne nedogledni svijet smrtnika.

Je li primjereno samoj stvari da Martina Heideggera ukopamo kršćanski? Je li to primjereno poruci kršćanstva i misaonom putu Heideggera? U svakom slučaju, on je to zaželio. No i inače on nije nikad prekinuo veze sa zajednicom vjernika. Dakako, išao je svojim vlastitim putem, a dosljedno svome nalogu i morao je ići njime, pa se taj put ne može bez daljnega nazvati kršćanskim u uobičajenom smislu riječi. Ali, to je bio put vjerojatno najvećeg tražitelja ovoga stoljeća. Tražio je iščekivajući i osluškujući poruku božanskog Boga i njegov sjaj. Tražio ga je i u Isusovoj propovijedi. Stoga svakako možemo nad grobom ovoga velikog tražitelja izreći utješne riječi Evanđelja i molitve Psalma, osobito molitvu Psalma »De profundis« i najveću molitvu svih molitava, onu koju nas je naučio Isus.

HOLDERLINOVI STIHOVI

(Izabrao ih je sam Martin Heidegger, a na sprovodu 28. svibnja 1976. recitirao njegov sin Hermann)

BROD UND WEIN

Seeliges Griechenland! du Haus der Himmlischen alle,
Also ist wahr, was einst wir in der Jugend gehört?
Festlicher Saal! der Boden is Meer! und Tische die Berge,
Wahrlich zu einzigem Brauche vor Alters gebaut!
Aber die Thronen, wo? die Tempel, und wo die Gefässe,
Wo mit Nectar gefüllt, Göttern zu Lust der Gesang?
Wo, wo leuchten sie denn, die fernhintreffenden Sprüche?
Delphi schlummert und wo tönent das grosse Geschick?

(4. Strophe v. 55—62)

KRUH I VINO

*O sretna Grčko! Ti kućo svih nebesnika,
Jel' istina, dakle, što nekad u mladosti čusmo?
Svečana dvorana! more je pod, a trpeze bregovi,
Odvajkad stvoreni doista za jedinu porabu!
No gdje su prijestolja? hramovi, gdje sveto suđe
Nektarom ispunjeno, gdje pjev je bozima u slast?
Gdje, gdje svijetle te riječi s dalekim ciljem?
Delfe su zaspale, a gdje odzvanja velika kob?*

AN DIE DEUTSCHEN

Spottet nimmer des Kinds, wenn noch das alberne
Auf dem Rosse von Holz herrlich und viel sich dünkt,
O ihr Guten! auch wir sind
Thatenarm und gedankenvoll!

Aber kommt, wie der Stral aus dem Gewölke kommt,
Aus Gedanken vielleicht, geistig und reif die That?
Folgt die Frucht, wie des Heines
Dunklem Blatte, der stillen Schrift?

(1. und 2. Strophe)

NIJEMCIMA

*Nemojte se nikad rugati djetetu, dok još u ludosti
drvenog konja jašuć, o silnim mašta stvarima,
O vi dobri! I mi smo
siromašni djelom i mislima puni!*

*Dolazi li, kao što zraka probija oblake,
možda iz misli, umno i zrelo djelo?
Slijedi li plod, kao smrti,
tamnu kosu, tiho pismo?*

DIE TITANEN

Nicht ist es aber
Die Zeit. Noch sind sie
Unangebunden. Göttliches trifft untheilnehmende nicht.

(v. 1—3)

TITANI

*Ništa nije, naime,
Vrijeme. Niti su oni
Nevezani. Božansko ne pogada nesudionike.*

VERSÖHNENDER, DER DU NIMMERGEGLAUBT...

Versöhnender, der du nimmergeglaubt
Nun da bist, Freundesgestalt mir

Annimmst Unsterblicher, aber wohl
Erkenn ich das Hohe
Das mir die Knie beugt,
Und fast wie ein Blinder muss ich
Dich, himmlischer Bote, fragen, wozu du mir,
Woher du seiest, seeliger Friede!
Dies Eine weiss ich, sterbliches bist du nichts,
Denn manches mag ein Weiser oder
Treuamblickender Freunde einer erhellen, wenn aber
Ein Gott erscheint, auf Himmel und Erd und Meer
Kömmt allerneunde Klarheit.

(v. 1—13)

TI POMIRUJUĆI, KOJI NIKAD NE POVJEROVA...

*Ti pomirujući, koji nikad ne povjerova
sad si tu, za me dobivaš lik prijatelja,
Besmrtni, dobro prepoznajem
Visinu koja mi savija koljena,
Ko slijepac gotovo moram
Tebe, nebeski glasniče, pitati, zašto,
Odakle si ti, blaženi mire!
To jedno znam, smrtno ti nisi ništa,
Jer mnogo tog može mudrac il'
prijatelj vjerna pogleda rasvijetlit, al' kad se
pojavi Bog, na nebo, zemlju i more
silazi obnoviteljica svjetlost.*

BROD UND WEIN

So komm! dass wir das Offene schauen,
Dass ein Eigenes wir suchen, so weit es auch ist.
Fest bleibt Eins; es sei 'm Mittag oder es gehe
Bis in die Mitternacht, immer bestehet ein Maas,
Allen gemein, doch jeglichem auch ist eignes beschieden,
Dahin gehet und kommt jeder, wohin er es kann.

(3. Strophe v. 41—46)

KRUH I VINO

*Dođi, da motrimo otvoreno,
da tražimo ono vlastito, kako god bilo udaljeno.
Čvrsto ostaje jedno; bilo u podne ili se zbišp
u ponoć, uvijek ostaje mjera,
za sve jednaka, al' svakom je i njegova dosuđena,
onamo ide i dolazi svaki, kamo samo može.*

Preveo
Ivan Mačan